

**STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI
TRANSGRANICZNEJ MIASTA BARTOSZYCE**

na lata 2009 – 2014

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

SPIS TREŚCI

1.	<i>WPROWADZENIE</i>	3
2.	<i>METODOLOGIA</i>	5
3.	<i>DEFINICJE</i>	8
4.	<i>ZAŁOŻENIA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ</i>	9
5.	<i>DIAGNOZA</i>	15
5.1.	<i>CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW OBJĘTYCH STRATEGIĄ - ANALIZA OTOCZENIA</i>	15
5.1.1.	<i>BARTOSZYCE</i>	15
5.1.2.	<i>BAGRATIONOWSK</i>	22
5.1.3.	<i>PIONIERSK</i>	22
6.	<i>IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW W ROZWOJU TURYSTYKI TRANSGRANICZNEJ</i>	23
7.	<i>ANALIZA SWOT</i>	23
8.	<i>CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE</i>	28
9.	<i>ZADANIA WYNIKAJĄCE Z CELÓW OPERACYJNYCH</i>	30
10.	<i>MONITORING</i>	44

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

1. WPROWADZENIE

Oddajemy w Państwa ręce dokument, który posłużyć powinien szczególnie tym, którym nie jest obojętny rozwój turystyki w Bartoszycach i jego okolicach.

Strategia rozwoju turystyki jest strategią dziedzinową – cząstkową. Stanowić ma ramy do realizacji specyficznych działań, nie objętych innymi dokumentami podobnego typu, lub też pozwolić ma na skoordynowanie działań planowanych lub podejmowanych w innych sferach. Celem utworzenia Strategii Rozwoju Turystyki Transgranicznej jest wskazanie nowych możliwości wzrostu znaczenia Bartoszyca, wynikającego z rozwoju turystyki oraz ponadlokalnej i transgranicznej współpracy w tym zakresie. Zatem niniejsza strategia rozwoju turystyki będzie pełniła funkcje uzupełniające wobec innych dokumentów strategicznych, funkcjonujących na obszarze objętym jej ustaleniami. Jedynie regiony przyciągające turystów nie tylko ofertą wypoczynku, ale też zróżnicowanym, przemyślanym programem wydarzeń, imprez i produktów mają szansę na budowę silnej marki turystycznej i uzyskanie dobrego wizerunku miejsca.

Dążeniem autorów Strategii było stworzenie dokumentu kreatywnego, który ma za zadanie wskazać pola działania dla władz lokalnych i podmiotów gospodarczych. Ideą wydania dokumentu jest wskazanie nowych możliwości jakie stwarza rozwój turystyki transgranicznej – możliwości, które mogą być silnym impulsem szeroko pojętego rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturalnego obszaru.

Strategia określa pola rzeczywistej aktywności dla rozwoju obszaru – ukierunkowane na specyficzną dziedzinę gospodarki - turystyce. Zadaniem Strategii jest umożliwienie realizacji zamierzeń szerszych niż te, które zostałyby zrealizowane bez opracowania żadnej strategii.

Strategia Rozwoju Turystyki Transgranicznej Miasta Bartoszyce na lata 2009 – 2014 wskazuje mocne strony i możliwości ich wykorzystania i rozwoju, ale także słabe strony – wskazując rozwiązania pozwalające je zniwelować. Strategia jest podstawowym i niezbędnym dokumentem w procesie planowania i prognozowania kierunków rozwoju na różnych szczeblach, systematyzując wiedzę na temat danego obszaru, którego dotyczy, ale również wskazuje jego mocne strony i szanse, identyfikuje problemy i zagrożenia, określa cele oraz metody.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Opracowana strategia w wydatny sposób wskazuje kierunki rozwoju turystyki transgranicznej, skupiając się w szczególności na turystach Rosyjskich tak aby nie traktowali miasta jako tylko pierwszego napotkanego po przekroczeniu granicy z Polską ale miasta takiego, w którym warto się zatrzymać na chwilę, a może i na parę dni.

Nie oznacza to jednak, że pozostali turyści nie leżą w polu widzenia lokalnych władz i pod ich kątem nie są prowadzone żadne inwestycje. Jest całkiem odwrotnie, miasto Bartoszyce rozwija się, inwestuje w infrastrukturę i stara się promować miasto, atrakcje turystyczne i zaplecze hotelarsko – gastronomiczne. Takie działanie w perspektywie kilku lat żmudnej i konsekwentnej pracy z pewnością przyniesie efekty. Turyści w większej liczbie zaczną przyjeżdżać do Bartoszyca.

Oczywiście samo stworzenie dokumentu nie daje kompletnie żadnych gwarancji na sukces turystyczny Bartoszyca. Należy pamiętać, że strategia nie jest dokumentem „na półkę” tylko typowym drogowskazem wskazującym możliwości rozwoju branży turystycznej, która jest najbardziej dynamicznie rozwijającą się dziedziną w ostatnich latach. Ogromną rolę w praktycznym zastosowaniu zapisów zawartych w strategii odgrywa samorząd miejski Bartoszyca. To właśnie Rada Miasta w Bartoszycach wspólnie z Burmistrzem powinna dbać o prawidłowy postęp w realizacji poszczególnych zadań strategicznych. Warto więc już dzisiaj zastanowić się nad takimi rozwiązaniami budżetowymi i organizacyjnymi, które pozwolą zrealizować jak największą liczbę zadań zawartych w poniższym dokumencie.

Strategia Bartoszyca powstała dzięki współpracy wielu zaangażowanych osób, którym zależy na rozwoju miasta Bartoszyca jego okolic oraz jak najlepszej współpracy z Obwodem Kaliningradzkim. Strategię opracowano na podstawie literatury, własnych analiz, badań na podstawie dyskusji przeprowadzonych podczas warsztatów.

Organizacja spotkań i samo napisanie dokumentu strategicznego nie byłoby możliwe gdyby nie szczególne zaangażowanie dwóch osób:

- Pani Katarzyny Basak – koordynatora projektu pt. „Transgraniczny świat turystyki, uwarunkowania i perspektywy rozwoju obszarów przygranicznych”
- Pani Anety Mazur.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Oprócz tego, w skład zespołu opracowującego poniższy dokument weszli przedstawiciele strony polskiej i rosyjskiej:

- ✓ Bożena Martul
- ✓ Irena Sawicka
- ✓ Lech Darski
- ✓ Justyna Wasyliszyn
- ✓ Damian Powierża
- ✓ Robert Huszcza
- ✓ Oksana Watutina Michajłowna
- ✓ Natalia Iwanowa Waleriewna
- ✓ Ludmiła Konzszina Nikolajewna
- ✓ Winnickaja Ludmiła
- ✓ Elena Andrianowa Aleksjewna
- ✓ Larisa Spietnickaja Michajłowna
- ✓ Elena Zbrailowa Sergejewna
- ✓ Siergiej Browko Pietrowicz

2. METODOLOGIA

Turystyka jest jedną z najszybciej rozwijających się dziedzin gospodarki na świecie. Dążąc do rozwoju gospodarczego, wiele krajów, prowincji i regionów rozwija programy rozwoju turystyki oraz tworzy produkty regionalne. Spójne, przemyślane działania, poparte dokładną analizą potrzeb rynku i posiadanego potencjału mogą zaowocować pożądanym wzrostem zainteresowania i potrzeb rynku w stosunku do regionu. Wysiłki wkładane w stworzenie silnej marki turystycznej dla większych obszarów i regionów stanowią najbardziej perspektywiczną inwestycję w rozwój turystyki na danym obszarze.

Metodologia sporządzenia Strategii Promocji i Rozwoju Turystycznego Bartoszyc jest metodologią wykorzystywaną do sporządzania audytu turystycznego. Jej najważniejszym elementem jest ścisła współpraca z obszarem projektowym (zastosowanie zasad metody partycypacyjno-eksperckiej). Polega ona przede wszystkim na stałej kooperacji z władzami samorządowymi, wybranymi organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami branży

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

turystycznej i wszystkimi osobami, podmiotami o wysokiej aktywności i pozycji społecznej (tzw. liderami i lokalnymi autorytetami).

Metoda partycypacyjno-ekspercka łączy zalety obu podejść metodycznych (eksperckiego i partycypacyjnego). Zastosowany jest w niej swoistego rodzaju podział prac:

- część prac wykonywana jest w wersji uczestniczącej (partycypacyjnej) z udziałem władz i przedstawicieli opiniotwórczych kręgów,
- część prac wykonują konsultanci i eksperci, do konsultantów należy też analizowanie i ewentualne korygowanie materiałów wypracowanych w trakcie analizy danych wyjściowych, a następnie rozwijanie lub doskonalenie ich treści, wyniki prac konsultantów są udostępniane i konsultowane z samorządami, branżą turystyczną i organizacjami pozarządowymi,
- niektóre działania (zebranie i dostarczenie niezbędnych informacji, organizacyjna strona konsultacji społecznych) wykonywana jest przy doradztwie konsultantów.

Zastosowanie takiej metodyki działania przy opracowaniu analizy eliminuje możliwość popełnienia błędów i gwarantuje wysoki stopień wiarygodności i dokładności pozyskanych danych.

Przedstawiony poniżej proces badawczy pozwolił na zebranie kompletnych i aktualnych danych i informacji dotyczących zasobów turystycznych Bartoszyca.

Proces analityczno - badawczy

Poniżej przedstawiony został proces analityczno-badawczy, który posłużył sporządzeniu niniejszej diagnozy stanu województwa mazowieckiego. Jego opis zawiera:

- elementy procesu:

- wizja lokalna
- wywiady z przedstawicielami sektora turystycznego
- analizy

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

- badanie ankietowe
- analiza dokumentów i opracowań
- analiza SWOT

- metody pozyskiwania danych i ich analizy:

- dane pierwotne /ankiety, informacje z hoteli i innych obiektów turystycznych, itp./
- dane wtórne /informacje z Urzędu Miejskiego w Bartoszycach, Bagrationowska, Pionierska, dane statystyczne/

Przyjęto następującą strukturę Strategii:

1. Założenia współpracy transgranicznej – przedstawiono podstawy prawne, genezę oraz cele współpracy transgranicznej. Przedstawiono Program „Fundusz Małych Grantów Transgranicznych i Międzynarodowych” jako instrument finansujący współpracę transgraniczną. Analiza powyższych elementów pozwoli w szerszej perspektywie spojrzeć na ideę współpracy transgranicznej, co pozwala dostrzec sens podejmowania takiej współpracy już na najniższych szczeblach samorządu terytorialnego.
2. Diagnoza – przedstawiono analizę otoczenia biorąc pod uwagę charakterystykę Bartoszyc, Bagrationowska, Pionierska. Szczególna uwaga poświęcona została na przedstawienie Bartoszyc z uwagi na rolę lidera jaką odgrywa we współpracy z partnerami z Obwodu Kaliningradzkiego. Zwrócono uwagę, na problemy rozwoju turystyki transgranicznej oraz przedstawiono Analizę SWOT. Analiza SWOT stanowi swoistego rodzaju podsumowanie diagnozy potencjału turystycznego Bartoszyc. Identyfikuje ona mocne i słabe strony miasta i obszarów przygranicznych w kontekście możliwości rozwoju turystyki, jak również szanse i zagrożenia, które mają lub mogą mieć wpływ na rynek turystyczny.
3. Cele strategiczne i operacyjne – przeprowadzona analiza pozwoliła na wytyczenie celów Strategii, które określają dalszą perspektywę działań

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

4. Zdania wynikające z celów Strategii – wyznaczenie celów pozwoliło na wyznaczenie zadań założonych do realizacji
5. Monitoring – określono zasady, które pozwolą na weryfikację założeń Strategii.

3. DEFINICJE

Poniżej przedstawiono definicję pojęć, w którymi posługiwano się Strategii.

Cel strategiczny – cel najwyższego rzędu w Strategii; określa stan, jaki zamierza osiągnąć w przyszłości, poprzez osiągnięcie celów operacyjnych.

Cel operacyjny – cel określający wycinek Strategii, który powinien być skojarzony z konkretnymi programami operacyjnymi.

Polityka – opis działań kierunkowych i zasad postępowania w określonej dziedzinie, które posłużą do realizacji celów.

Priorytet – cel operacyjny o najwyższej randze, którego realizacja ma przywilej pierwszeństwa oraz związany z większymi możliwościami zasilenia z funduszy Unii Europejskiej.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

4. ZAŁOŻENIA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

Aby w pełni zrozumieć cele i założenia Strategii Rozwoju Turystyki Transgranicznej Miasta Bartoszyce na lata 2009 – 2014 warto przyrzeć się podstawom prawnym współpracy transgranicznej, samemu pojęciu „współpraca transgraniczna”, genezie, celom, perspektywom na przyszłość.

Podstawy prawne współpracy transgranicznej

W polskim prawie podstawą współpracy transgranicznej jest Konstytucja RP. Mówi o niej art. 172: „jednostka samorządu terytorialnego ma prawo przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw”. Szczegółowo aspekty i zakres tej współpracy reguluje Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 91, poz. 576). W ustawie tej określone zostały: główne cele współpracy zagranicznej,, priorytety geograficzne przyszłej współpracy, zamierzenia co do przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń regionalnych. Warto zaznaczyć, że Ustawa mówi nie tylko o prawie samorządów do podejmowania współpracy, ale także o obowiązku podejmowania takiej współpracy.

Regulacje prawne odnośnie współpracy transgranicznej zawierają także dokumenty międzynarodowe. Zgodnie z Europejską Konwencją Ramową o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, dokumentu Rady Europy podpisanego 21 maja 1980 r. w Madrycie (Polska ratyfikowała konwencję w kwietniu 1993 r.) przez pojęcie „współpraca transgraniczna” rozumie się każde wspólnie podjęte działanie mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby Umawiających się Stron, jak również zawarcie porozumień i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń. *Konwencja Madrycka* definiuje współpracę transgraniczną jako każde wspólnie podjęte działanie mające na celu umocnienie i rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby stron, jak również zawarcie porozumień i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń. Zaś w Europejskiej Karcie Regionów Granicznych i Transgranicznych, wydanej w 1981 r. przez Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych i zmienionej w 1995 r. jako „współpracę transgraniczną” określa się

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

współpracę zarówno sąsiedzką – przylegających do siebie regionów granicznych, jak i zagraniczną – władz szczebla regionalnego i lokalnego, organizacji lub instytucji reprezentujących obszary graniczne. Podkreśla się, że współpraca transgraniczna odnosi się nie tylko do działań władz lokalnych czy regionalnych, lecz także do wspólnych inicjatyw przedsiębiorstw, organizacji i mieszkańców¹.

Geneza i cele współpracy transgranicznej

Idea współpracy lokalnych i regionalnych społeczności wykraczającej poza granice państwowe zrodziła się w Europie Zachodniej po II wojnie światowej. Jej pionierami były regiony z pogranicza norwesko – szwedzko - fińskiego, holendersko - niemieckiego oraz niemiecko - francuskiego. W kolejnych latach idea współpracy transgranicznej stawała się coraz bardziej popularna w innych krajach Europy Zachodniej, zaś rozwój współpracy transgranicznej w Europie Środkowo – Wschodniej umożliwiły dopiero przemiany społeczno – polityczne zapoczątkowane w 1989 r. Jednakże wciąż współpraca regionów w Europie Środkowo – Wschodniej jest najmniej rozwinięta i spotyka się z trudnościami i barierami.

Tendencja taka widoczna jest także, gdy spojrzymy na rozwój współpracy transgranicznej Polski. Najlepiej rozwinięta współpraca występuje z krajami i regionami Europy Zachodniej. Natomiast wciąż słabo rozwinięta jest współpraca z regionami i miastami Europy Środkowo – Wschodniej. Dlatego tak ważne są wszelkie inicjatywy podejmowane w celu podniesienia jakości tej współpracy.

Cele jakie wyznaczane były współpracy transgranicznej także ulegały zmianom, co wiązało się głównie z polityką zagraniczną państw. I tak po II wojnie światowej głównym celem współpracy transgranicznej było zbliżenie sąsiadujących państw i przezwyciężenie barier wywołanych okresem wojny. W miarę rozwoju współpracy transgranicznej zaczęto przenosić ją na inne płaszczyzny. Jedną z nich była współpraca gospodarcza. Szybko okazało się, że przynosi ona korzyści ekonomiczne, co przełożyło się na zacieśnienie współpracy między graniczącymi państwami, regionami, czy Miastami partnerskimi.

---

¹ A. Żelazko, *Pojęcie współpracy transgranicznej samorządu terytorialnego*, BIULETYN, nr 24 (212), 9 czerwca 2004 r. Instytut Spraw Międzynarodowych, Biuro Analiz.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Dziś cele współpracy transgranicznej wykraczają poza ramy współpracy politycznej czy gospodarczej. Obejmuje ona bowiem działania w dziedzinach:

- ochrony środowiska,
- transportu,
- współpracy naukowo-badawczej,
- w zakresie bezpieczeństwa międzynarodowego,
- kultury,
- turystyki.

Ważne jest także, by zwrócić uwagę na rozwój tych aspektów, które mogą dać rzeczywisty wydźwięk współpracy. Tak jest w przypadku współpracy Miasta Bartoszyce z miastami: Bagrationowsk oraz Pioniersk, które leżą w Obwodzie Kaliningradzkim. W ramach współpracy między tymi miastami szczególną uwagę zwrócono na rozwój turystyki.

Aby współpraca transgraniczna przynosiła zamierzone założenia i pozwoliła na osiągnięcie postawionych sobie celów niezwykle istotna okazuje się zarówno znajomość czynników sprzyjających rozwojowi współpracy transgranicznej, jak i czynników stanowiących bariery w rozwoju. Połączenie znajomości tych dwóch grup czynników pozwoli na podejmowanie skutecznych działań, które umożliwią wykorzystanie czynników rozwojowych i niwelowanie barier.

Czynniki sprzyjające współpracy transgranicznej:

- rosnąca współzależność sąsiadujących państw – cecha ta ma zastosowanie zarówno na poziomie lokalnym, regionalnym, jak i państwowym
- rozwój kontaktów w ramach współpracy transgranicznej w ochronie środowiska, transporcie, oraz współpracy naukowo-badawczej i w zakresie bezpieczeństwa międzynarodowego.
- zjawisko regionalizacji i współpracy transgranicznej – zwiększony dostęp do informacji z całego świata, zmiany w technologii, gospodarce i wzrost konkurencji powodują nie tylko otwarcie na świat, lecz także chęć większej integracji na niższym poziomie – w swoim bliższym otoczeniu.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

- zmiana funkcji granic - przestały one odgradzać, stając się przede wszystkim granicami administracyjnymi - łatwość przemieszczania się jest ważna ze względów nie tylko społecznych, lecz także gospodarczych i politycznych. Pomaga w przewyżczeniu historycznych podziałów i staje się elementem stosunków między państwami oraz czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów pogranicza.
- wzrost znaczenia regionów w Europie, co wynika z postępującego procesu decentralizacji oraz ze wzrostu świadomości i aktywności regionalnej.
- Wsparcie finansowe współpracy transgranicznych ze środków funduszy zewnętrznych

Czynniki ograniczające rozwój współpracy transgranicznej:

- odmiennosc systemów gospodarczych i tempa transformacji systemowej,
- silnie zróżnicowany poziom rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego obszarów przygranicznych,
- słabo rozwinięta infrastruktura transgraniczna, a zwłaszcza mała ilość przejść granicznych i ich standard techniczny,
- słaba dostępność komunikacyjna przejść granicznych
- ograniczenia natury społecznej np. negatywne stereotypy, słaba znajomość języka sąsiadów, nie rozwiązany problem wzajemnego uznawania świadectw szkolnych i matur.

Aby bariery współpracy zostały przewyżczone niezwykle ważne okazuje się podjęcie współpracy, ale w tych dziedzinach, które mogą przynieść rzeczywiste rezultaty.

Program „Fundusz Małych Grantów Transgranicznych i Międzynarodowych jako Instrument wspierający współpracę transgraniczną

Aby współpraca transgraniczna mogła przynieść rezultaty niezbędne staje się poniesienie nakładów finansowych. Często okazuje się jednak, że budżety jednostek samorządu terytorialnego są niewystarczające na pokrycie planowanych do realizacji projektów i założeń.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Wówczas sięgają po zewnętrzne źródła finansowania, które pozwalają na wdrożenie planowanych projektów i osiągnięcie zakładanych celów. Jednym z instrumentów, który daje takie możliwości jest Program „Fundusz Małych Grantów Transgranicznych i Międzynarodowych” Program finansowany jest z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF). Mechanizmy ustanowione zostały przez Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię w związku z rozszerzeniem Unii Europejskiej (UE) o 10 kolejnych członków, co miało miejsce w 2004 r.

Jednym z bezpośrednich instrumentów działania jest Fundusz Małych Grantów - instrument finansowy wspierający działania w zakresie współpracy międzynarodowej na poziomie lokalnym, regionalnym, prowadzone przez takie organizacje jak samorządy lokalne (gminne, powiatowe, regionalne), jednostki im podległe, NGO, itp. o charakterze non - profit.

Fundusz Małych Grantów Transgranicznych i Międzyregionalnych jest projektem o charakterze programu, wdrażanym przez Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion Bałtyk w Elblągu. Ze środków Funduszu można uzyskać wsparcie działań pro-rozwojowych w naszych regionach, które są realizowane przy udziale partnerów zagranicznych, mogą to być na przykład wspólne szkolenia, wizyty studyjne, wymiana doświadczeń w czasie konferencji, seminariów, wydawnictwa itp. Dzięki dofinansowaniu możliwa jest aktywna współpraca pomiędzy samorządami, organami władzy, instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Partnerzy beneficjentów realizujących projekty pochodzą z Obwodu Kaliningradzkiego FR, Ukrainy, Republiki Czech, Niemiec, Litwy, Łotwy, Francji, Dania, Anglii, Włoch. Do współpracy zapraszamy władze lokalne i regionalne, organizacje i instytucje o charakterze niedochodowym z terenu województwa Pomorskiego i Warmińsko-Mazurskiego.

Fundusz może wspierać podprojekty, których celem jest:

- wzmocnienie współpracy na lokalnym i regionalnym poziomie administracji publicznej poprzez transfer wiedzy z regionów bardziej do mniej rozwiniętych,
- wzmocnienie turystyki ekologicznej,
- aktywizację społecznych inicjatyw na kilku płaszczyznach
- rozwój systemów informacji.

Wyróżnić można dwa główne Obszary Wsparcia:

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

1. współpraca transgraniczna

- Rozwój i wdrożenie inicjatyw współpracy przygranicznej, ukierunkowanych na wzmocnienie operacyjne samorządów oraz stymulowanie inicjatyw społecznych w obszarze ochrony zdrowia oraz przedsiębiorczości w regionach;
- Współpraca w zakresie przygranicznej eko-turystyki w rozwijających się regionach;

2. współpraca międzyregionalna

- Transfer wiedzy z regionów bardziej do mniej rozwiniętych;
- Promocja regionalnego i lokalnego rozwoju w Polsce;
- Zapewnienie rozwoju komunikacji i rozwoju systemów wymiany informacji;
- Szkolenia personelu instytucji samorządowych w celu podniesienia ich profesjonalnych umiejętności;

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

5. DIAGNOZA

5.1. Charakterystyka obszarów objętych Strategią - analiza otoczenia

5.1. Bartoszyce

Położenie

Bartoszyce to miasto położone w północnej części województwa warmińsko – mazurskiego, 14 km od przejścia granicznego na granicy polsko – rosyjskiej z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. To właśnie przez Bartoszyce i pobliskie międzynarodowe przejście graniczne Bezledy - Bagrationowsk wiedzie najkrótsza droga do Kaliningradu, dzięki czemu miasto zyskuje rangę ważnego ośrodka tranzytowego.

Przez miasto przebiega droga Nr 51 o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym: Olsztynek - Olsztyn - Bezledy, dalej prowadząc ruch do Kaliningradu. Linia kolejowa Korsze - Głomno - Kaliningrad, w Korszach włącza się w linię I rzędą Olsztyn - Korsze - Skandawa - Czerniachowsk lub Korsze - Ełk - Białystok. Najbliższe lotniska międzynarodowe to Kaliningrad, Gdańsk i Szymany. W sąsiedztwie Bartoszyce działa drogowe międzynarodowe przejście graniczne w Bezledach, kolejowe przejście graniczne w Głomnie oraz odleglejsze przejścia w Braniewie i w Skandawie. w/g Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju - Polska 2000 plus Bartoszyce leżą na granicy strefy przełamania recesji i strefy aktywizacji. W opracowanej przez IUCN Krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska włączonej do sieci europejskiej Bartoszyce znajdują się w obrębie ekosystemu korytarza krajowego doliny rzeki Łyny, która poprzez Pregotę niesie wody do Zalewu Wiślanego i Bałtyku.

Bartoszyce leżą w mezoregionie Równina Sępopolska, który jest częścią makroregionu Nizina Staropruska, podprowincji Pobrzeża Wschodniobałtyckiego i prowincji Niziny Wschodniobałtycko-Białoruskiej. Wszystkie te jednostki fizyczno-geograficzne leżą na Niżu Wschodnioeuropejskim. Równina Sępopolska jest rozległą niecką wznoszącą się na obrzeżu do 80-100 m.npm i obniżającą się ku środkowi do 40-50 m. npm. Mezoregion ten jest pozostałością po rozległym jeziorze zastoiskowym, który utworzył się przed cofającym się

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

ostatnim zlodowaceniem plejstoceniowym. Konsekwencją tego jest urodzajna pokrywa glebowa i stosunkowo słaby rozwój lodowcowych form marginalnych, zwłaszcza w środkowej części regionu i prawie zupełny brak jezior. Główną rzeką regionu jest Łyna, która płynąc meandrami wcina się w podłoże na głębokość do 30 – 40 m tworząc malowniczą dolinę. Równina od zachodu graniczy ze Wzniesieniami Górowskimi, od wschodu z Krainą Węgorapy i Krainą Wielkich Jezior Mazurskich, na południu znajdują się pojezierza: Olsztyńskie i Mrągowskie. Na północy, już poza granicą państwa Równina Sępopolska przechodzi w równinę nad Pregołą. W granicach Polski Równina Sępopolska zajmuje powierzchnię około 1160 km².

Historia miasta

Na przestrzeni wieków podziały administracyjne kraju oraz województwa zmieniały się a tym samym i przynależność Bartoszyce do danego regionu. Przed wiekiem XIII tereny miasta włączone były do ziem jednego z plemion pruskich – *Bartów*. W wieku XIV jako Barsztyn Bartoszyce stanowiły jedno z miast *Państwa Zakonu Krzyżackiego*. Od XVI wieku Bartoszyce były już częścią *Księstwa Pruskiego* stanowiącego lenno Korony (Królestwo Polskie). Z wiekiem XVIII kiedy to nastąpił podział Księstwa Pruskiego Bartoszyce stanowiły jedno z miast *Prus Wschodnich*. Z kolei w 1905 roku Prusy Wschodnie podzielono na pięć rejencji, przy czym miasto Bartoszyce zostało przydzielone do *rejencji królewieckiej*. Po I wojnie światowej na mocy traktatu pokojowego z 1919 roku miasta i powiaty Warmii, Mazur i Powiśla pozostały w granicach Państwa Niemieckiego. Po II wojnie światowej zgodnie z ustaleniami na konferencji jałtańskiej Bartoszyce wraz z innymi terenami stanowiącymi 2/3 powierzchni Warmii, Mazur i Powiśla włączono do Polski. Od 1945 roku Bartoszyce wraz z Braniewem, Giżyckiem, Iławą, Kętrzynem, Lidzbarkiem Warm., Morągiem, Nidzicą, Olsztynem, Ostródą, Pasłękiem, Piszem, Reszlem, Suszem, Węgorzewem zostały włączone do Okręgu Mazurskiego, który w 1946 roku został przemianowany na województwo olsztyńskie. Z uwagi na zmiany granic województwa, które nastąpiły w kolejnych latach, zmiany w przynależnościach miast i powiatów do województwa a także likwidację powiatów, zniesienie urzędów starostów, burmistrzów czy wójtów, straciło sens używanie nazwy regionu: Warmia i Mazury. Od 1998 roku w miejsce prezydium rad narodowych utworzono na nowo powiaty oraz przywrócono samorządy miejskie i wiejskie oraz wprowadzono nowy podział administracyjny aktualny do dziś dnia.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Położenie Miasta Bartoszyce na terenach, które na przestrzeni wieków przynależały do różnych narodowości wpłynęło niewątpliwie na jego wielokulturowość. Punktem zwrotnym w historii miasta podobnie jak i innych miast, miasteczek i wsi województwa warmińsko - mazurskiego był rok 1945 kiedy to nastąpił proces masowej wymiany ludności. Na miejsce zamieszkujących tu Warmiaków, Mazurów, Niemców, sprowadzona została ludność z Polski centralnej, kresów wschodnich, Ukraińcy przesiedleni w ramach akcji „Wisła” stąd też od zakończenia II wojny światowej na terenie miasta Bartoszyce wyróżnia się 4 grupy ludności: 1. Niemcy – dawni mieszkańcy Prus Wschodnich, 2. Ludność z centralnej i wschodniej Polski, 3. Przesiedleńcy z kresów wschodnich II Rzeczypospolitej (Wileńszczyzna, Wołyń), 4. Ukraińcy (akcja „Wisła”). Każda z tych grup wprowadzając swoje obyczaje, tradycje i kulturę przekazywaną z pokolenia na pokolenie, tworzy osobliwy i wyjątkowy charakter miasta.

Okres II wojny światowej przyniósł wiele zniszczeń miastu szacowanych na około 50 %. Odbudowa miasta trwała wiele lat.

Zasoby kulturowe

Wielokulturowość regionu Bartoszyce w połączeniu z licznymi zabytkami oraz bogactwem przyrody i różnorodnością krajobrazu tworzy wyjątkową atmosferę miasta i jego okolic. Zasoby dziedzictwa kulturowego Bartoszyce to nie tylko obyczajowość i odrębność zachowań społecznych ale także obiekty zabytkowe i zabytki archeologiczne. Godnymi zobaczenia w Bartoszycach są Brama Lidzbarska, Kościół pw. Św. Jana Ewangelisty i Matki Boskiej Częstochowskiej, Kościół pw. Św. Jana Chrzciciela, Kościół pw. Św. Brunona, Rynek starego miasta, Spichlerze i kamieniczki mieszczańskie, Bartki – Kamienne Baby.

BRAMA LIDZBARSKA - Najstarszy cenny zabytek architektury świeckiej z około 1468 roku, jeden z nielicznych ocalałych fragmentów murów obronnych Bartoszyce, którymi otoczono miasto w połowie XIV wieku. Charakterystyczne, małe okna bramy były przerabiane wielokrotnie w wieku XVIII i XIX. Większy dzwon, ozdobiony liściem akantu oraz tarczą herbową z literami N. S., pochodzi z roku 1517, przeniesiono go tu w roku 1819 z wieży zburzonego wówczas ratusza bartoszyckiego. Mniejszy dzwon z ornamentem rocaille odlano w 1767 roku. Wnętrze Bramy wielokrotnie przebudowywane i tynkowane nie posiada cech zabytkowych. Brama Lidzbarska

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

ocalała być może dlatego, że mieściło się w niej więzienie od 1881 roku mieściło się w niej więzienie.

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JANA EWANGELISTY I MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ - Najstarsza zachowana budowla sakralna. Przypuszcza się, że budowę rozpoczęto w roku 1332, choć pierwsza posiadana wzmianka o nim pochodzi z roku 1345. Przebudowano go w roku 1676, zaś w roku 1732 wzniesiono wieżę kościoła w jej obecnym kształcie. Kościół ten do dziś zachował swój pierwotny charakter trójnawowej bazyliki, o znacznie niższych nawach bocznych. Korpus kościoła pozostał bez zmian od XIV w., jednak jego sylwetka z biegiem czasu zmieniała się w wyniku dobudowywania do kościoła różnego rodzaju kaplic przez osoby prywatne i instytucje średniowieczne. Kaplica Świętej Marii Dziewicy została zbudowana w roku 1406. Pierwsza wzmianka o kaplicy Świętej Anny pochodzi z 1414 roku. W latach 1519-1521 dobudowano do prezbiterium kaplicę ufundowaną przez biskupa warmińskiego. Przylegającą do niej od strony wschodniej kaplicę ufundował w roku 1624 bartoszycki aptekarz Adam Retting. Hełm sygnaturki pochodzi z XVII wieku, górna część wieży i latarnia z 1732 roku, ściana zewnętrzna kaplic przy nawie południowej oraz kruchta między nimi z XIX wieku. W czasie II Wojny Światowej kościół uległ częściowemu zniszczeniu. Szkody poniosło głównie jego gwiaździste sklepienie. Sklepienie to zrekonstruowano na podstawie dokładnej dokumentacji historycznej w latach 1946-1958.

KOŚCIÓŁ ŚW. JANA CHRZCICIELA - Położony w północno - wschodniej części miasta na lewym brzegu Łyny. Jest to jednonawowy kościół, założony na planie prostokąta. Prezbiterium nie jest wydzielone, od południa znajduje się kruchta a od północy zakrystia. Najstarszą częścią ołtarza głównego w tym kościele jest ceglana mensa gotycka. Rzeźby ołtarzowe przedstawiające Pasję, odnowione w latach 1860 i 1913, pochodzą z roku 1720, z kręgu Krausa. Po obu ich stronach wznoszą się jonizujące kolumny na cokółkach, między nimi zaś figury Mojżesza i Jana Chrzciciela, po bokach Chleb i Wino, powyżej oddzielone architrawem i gzymsem dwa anioły z narzędziami Męki, w nasadce między czterema kolumnami postacie Aarona i Jana Ewangelisty, w zwieńczeniu Chrystus Triumfator.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

KOŚCIÓŁ POD WEZWANIEM ŚW. BRUNONA - Kościół znajduje się przy ulicy Kętrzyńskiej. Powstał w latach 1882-1883. Jest budowlą w stylu neogotyckim, w tym samym stylu zostało wykonane wyposażenie wnętrza, witraże oraz prezbiterium. Obecnie znajduje się w nim jedno z sanktuariów Archidiecezji Warmińskiej - Sanktuarium Świętego Brunona z Kwerfurtu, Biskupa i Męczennika.

STARE MIASTO I SPICHLERZE - Stare miasto charakteryzuje się doskonale zachowanym układem urbanistycznym, który podlega ochronie konserwatora zabytków. Ochronie konserwatora podlega również szachownica ulic oraz budynki i kamieniczki mieszczańskie starego miasta. Kamienice są przykładem zabudowy miasta z przełomu XIX i XX wieku. Charakterystycznym elementem starego miasta są spichlerze. Pochodzą z przełomu XVIII i XIX wieku, świadczą o dawnym znaczeniu miasta w handlu zbożem. Niektóre z nich zostały wzniesione na murach miejskich. Dzisiejsze przeznaczenie tych budynków, z których najokazalej prezentują się spichlerze przy ul. Bema i Strzeleckiego to obiekty użyteczności publicznej.

KAMIENNE BABY – „BARTKI” - Dwa kamienne posągi, umieszczone wraz z kamienną misą na skwerze przy zbiegu ulic Marii Curie-Skłodowskiej i Bohaterów Warszawy są najstarszymi bartoszyckimi zabytkami. Posągi te popularnie nazywane są „Bartkami” lub imionami Bartek i Gustebalda albo Kamienne Baby. Posągi te nie mogą równać się artyzmem z dziełami dłuta znakomitych mistrzów. Są jednakże interesujące choćby z tego powodu, że niewątpliwie należą do najstarszych pomników na ziemiach polskich. Niemal na pewno pochodzą z pierwszego tysiąclecia naszej ery, liczą sobie bez mała tysiąc lat a może i więcej. Pochodzenie "bartków" jest mało znane. Z dawnych kronik nie można niczego wywnioskować w tej sprawie. Rzeczoznawcy stwierdzają, że do wykonania posągów trzeba było zużyć dużo pracy po to by otrzymać w rezultacie dzieło mało doskonałe. „Bartki” mogły być więc wykonane tylko przez ręce mało wprawne i uzbrojone w bardzo prymitywne narzędzia. Hipoteza o pogańskim pochodzeniu „bartków”, gruntująca się w umysłach, została potwierdzona przez badania nad pochodzeniem podobnego posągu, znalezione go na dziedzińcu krzyżackiego zamku w Barcianach. I ten posąg w tradycji ludowej nosił także nazwę Bartel. Twarz ma podobną większemu "bartkowi", w ręce trzyma róg. Obecnie znajduje się na podwórzu zamku w Olsztynie, został tam przeniesiony po 1945 roku.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Turystyka

Podstawowym elementem wpływającym na zainteresowanie turysty danym terenem jest baza noclegowa i towarzysząca jej infrastruktura, przygotowana z myślą o uatrakcyjnieniu i urozmaiceniu pobytu. Dotyczy to gastronomii i różnego rodzaju obiektów jak np. sauna, solarium, basen kąpielowy, siłownia, kort tenisowy, wypożyczalnia sprzętu sportowego, pływającego, rowerów, sale konferencyjne, boiska sportowe, place zabaw dla dzieci.

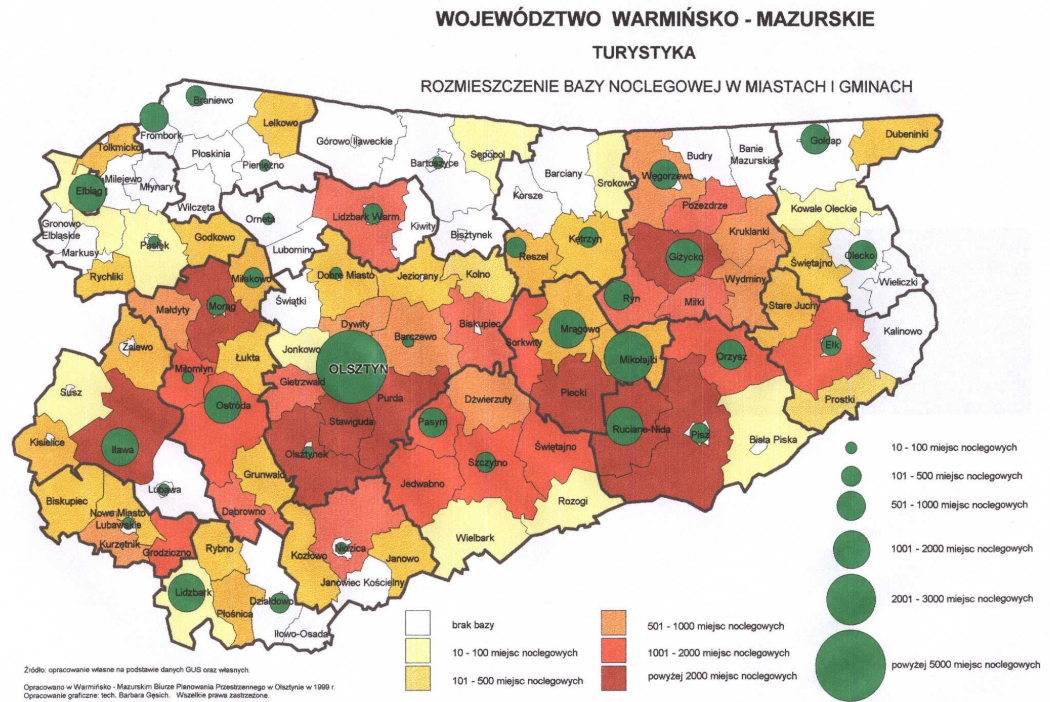
Interesującym poszerzeniem oferty są: ciekawe trasy turystyczne, stadniny koni, mariny, przystanie żeglarskie, wiaty i parkingi leśne, wyciąg narciarski, statki turystyczne, łowiska ryb, zabytki techniki, zabytki architektury świeckiej i sakralnej. Te elementy infrastruktury, obok naturalnych warunków geograficzno-przyrodniczych, decydują o randze i jakości lokalnego produktu turystycznego, którego są składnikiem. Niestety w tym zakresie występuje wiele braków. Od atrakcyjności i niepowtarzalności tych produktów zależy zainteresowanie naszym miastem i regionem.

Dzisiejszy obraz Bartoszyc wygląda następująco:

- 11 hoteli w Bartoszycach w różnym standardzie
- 29 obiektów gastronomicznych /kawiarnie, bary, restauracje/
- 11 gospodarstw agroturystycznych

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Na tle innych miast województwa Warmińsko – Mazurskiego sytuacja bazy noclegowej nie wygląda najlepiej. Bartoszyce plasują się na jednym z odleglejszych miejsc w tej statystyce

/patrz mapka poniżej/.

Wychodząc na przeciw potrzebom mieszkańców władze miasta prowadzą działania zmierzające ku rozwojowi turystycznemu miasta. Główne kierunki działalności związane są z lokalizacją w pobliżu międzynarodowego przejścia granicznego w Bezledach, istnieniem Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz dobrze zapleczem turystycznym. Atrakcją miasta są imprezy kulturalne, sportowe, rekreacyjne, nierzadko wychodzące poza teren miasta przyjmując charakter regionalny oraz międzynarodowy. "Kaziuki Wilniuki", "Wigilia Słowa", "Wojewódzki Przegląd Teatrów Młodzieżowych BAKCYL", "Międzynarodowy Plener Plastyki", "BART FOLK FESTIWAL", "Wojewódzki Przegląd Zespołów Artystycznych Szkół Ośrodków Specjalnych", "Spływ na Byle Czym", "Memoriał R. Rysztowskiego w podnoszeniu ciężarów" to tylko niektóre wydarzenia, które co roku zraszają naszych mieszkańców a także gości krajowych czy zagranicznych.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

5.2. Bagrationowsk

Bagrationowsk to miasteczko położone tuż przy granicy z Polską, około 40 km na południe od Kaliningradu, zwane było w przeszłości Preussisch Eylau, czyli Pruska Ława. Założone zostało - podobnie jak inne miasta regionu - na terenie dawnej osady pruskiej. Stanowiło przede wszystkim gród warowny broniący od południa dostępu do stolicy regionu - Królewca. W historiografii miasto kojarzone jest przede wszystkim z wielką bitwą, która miała miejsce w jego okolicach. W okresie wojen napoleońskich był to teren ciężkich walk wojsk francuskich i rosyjskich. W 1807 r. miała tu miejsce wielka bitwa wojsk rosyjskich, dowodzonych między innymi przez gen. Bagrationa, z wojskami napoleońskimi. Tuż niedaleko przejścia granicznego znajduje się 10-metrowy pomnik upamiętniający tę bitwę. Miasteczko jest niewielkie. W centrum znajdują się stare gotyckie spichlerze i kamienice mieszczarskie godne polecenia turystom.

Kilka kilometrów za miastem znajduje się przejście graniczne prowadzące w kierunku Bartoszyce i Olsztyna. W mieście brakuje miejsc noclegowych.

Umowa partnerska między Miastem Bagrationowsk a Miastem Bartoszyce zawarta została 16.02.2001 r.

5.3. Pioniersk

Pioniersk to miasto położone w Obwodzie Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej w południowej części wybrzeża Morza Bałtyckiego, 37 km od Kaliningradu, 25 km od kurortu Zielenogradsk i 3 km od Swietłogorska, z którym tworzy rejon miejski. 10 km na pld. znajduje się lotnisko wojskowe Marienkhof. To uzdrowisko liczy około 11,8 tys. mieszkańców. Współpraca z tym miastem niesie wymierne korzyści na wielu płaszczyznach, m.in. kultury, sportu i turystyki (wymiana imprez lokalnych, wizyt grup twórczych, itp.). Miastami partnerskimi z którymi związany jest Pioniersk są: Bartoszyce, Biskupiec Pomorski, Morąg w Polsce oraz szwedzkie miasta Emmaboda i Shimrishamn.

Umowa o partnerstwie między Miastem Bartoszyce a Miastem Pioniersk zawarta została w listopadzie 2000 r.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

6. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW W ROZWOJU TURYSTYKI TRANSGRANICZNEJ

Dzisiejsze uwarunkowania geograficzne sprawiają, że Bartoszyce są początkiem Zjednoczonej Europy. To tu znajduje się pierwsza granica Europy z Rosją po której przekroczeniu możemy podróżować już bez konieczności przekraczania kolejnych punktów granicznych.

Niestety granica w przypadku Bartoszyc jest również jej największym problemem. Kłopot z otrzymaniem i konieczność odpłatności za wizę stawia wysokie wymagania szczególnie obywatelom Federacji Rosyjskiej. Kolejne zmartwienie związane jest z samym przekraczaniem granicy. Czas oczekiwania niejednokrotnie oscyluje w okolicach kilku, a nawet kilkunastu godzin co skutecznie zniechęca turystów, szczególnie tych, którzy zamierzają podróżować własnym transportem.

Z badań ankietowych wynika też słaba identyfikacja Bartoszyc w Obwodzie Kaliningradzkim. Turyści rosyjscy lepiej rozpoznają nazwy przejść granicznych aniżeli miasta leżące w ich sąsiedztwie, dotyczy to wszystkich miast przygranicznych z Bartoszczami włącznie.

7. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi swoistego rodzaju podsumowanie diagnozy potencjału turystycznego Bartoszyc. Identyfikuje ona mocne i słabe strony miasta i obszarów przygranicznych w kontekście możliwości rozwoju turystyki, jak również szanse i zagrożenia, które mają lub mogą mieć wpływ na rynek turystyczny.

SWOT jest jednocześnie punktem wyjścia do planowania kierunków działań, a więc do opracowania koncepcji rozwoju turystyki w Bartoszczach.

W wyniku prowadzonych spotkań z Grupą Roboczą zidentyfikowano podstawowe problemy w rozwoju turystyki po stronie polskiej i rosyjskiej.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Identyfikacja podstawowych problemów rozwoju turystyki (PL):

- obecna oferta Bartoszczy obejmuje w zasadzie tylko sezon letni
- brakuje periodyków turystycznych /mapy, przewodniki, opisy szlaków wodnych/
- brak linii kolejowych
- brak współdziałania pomiędzy samorządem a biznesem
- niska jakość usług gastronomicznych i usługowych
- brak rosyjskich wersji językowych w istniejących wydawnictwach /np. www/
- brak identyfikacji miasta Bartoszczy w Obwodzie Kaliningradzkim
- brak centrum konferencyjno – szkoleniowego pozwalającego na kompleksową obsługę szkoleń /sprzęt/

Identyfikacja podstawowych problemów rozwoju turystyki (RU):

- brak infrastruktury hotelowej
- brak centrum informacji turystycznej
- nieznanostwo polskiego języka
- brak małej gastronomii przy drogach, szczególnie w rejonach przy granicy
- brak informacji przy drogach na temat możliwości skorzystania z posiłków itp
- brak infrastruktury turystycznej /np.: przystanków dla kajaków, zajazdy leśne i parkingi samochodowe/

Analizę SWOT również podzielono na 2 części, polską i rosyjską.

Analiza SWOT /PL/

Mocne strony

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

- położenie przy granicy z obwodem kaliningradzkim
- piękna przyroda i brak źródeł zanieczyszczeń
- rozwinięta agroturystyka
- system oznakowania zewnętrznych obiektów turystycznych /hotele, agroturystyka/
- dobra baza do rozwoju turystyki wodnej /kajakowej/
- fundamenty do tworzenia muzeum Ziemi Bartoszyckiej
- wielokulturowość mieszkańców

Słabe strony

- niska wiedza mieszkańców n/t uwarunkowań historycznych Bartoszczy
- niska świadomość społeczna, brak inicjatywy, marazm i zniechęcenie mieszkańców, wysoki poziom bezrobocia
- brak organizacji łączącej działania branży turystycznej /LOT/
- słabe zagospodarowanie rzeki Łyna
- brak kierunków i kadry kształcących w szkołach z zakresu turystyki i nauki języków obcych
- brak jednolitej polityki rozwoju turystyki poszczególnych szczebli administracji samorządowej /miasto, gmina, powiat/

Szanse

- duża dostępność do środków finansowych UE
- wzmocnienie współpracy pomiędzy samorządem a branżą turystyczną
- budowa Centrum Wystawienniczo Rekreacyjnego
- usprawnienie systemu komunikacyjnego Bartoszczy
- wspieranie inicjatyw lokalnych
- rozwój turystyki szansą na zmniejszenie bezrobocia

Zagrożenia

- migracja młodych ludzi /odpływ kadr/
- brak entuzjazmu wśród mieszkańców

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

- zaostrenie przepisów pozwalających uzyskać wizę !!!
- niski przyrost naturalny
- zubożenie społeczeństwa i wzrost bezrobocia

Analiza SWOT /RU/

Mocne strony

- o dostęp do morza, szeroki i urozmaicony, piękne plaże
- o pomniki historii
- o piękna przyroda
- o największe na świecie złoża bursztynu
- o walory sanatoryjne i uzdrowiskowe nadmorskich miast Obwodu Kaliningradzkiego
- o życzliwi ludzie
- o skorelowanie form kształcenia z potrzebami turystyki

Słabe strony

- o brak infrastruktury hotelowej
- o brak informacji, reklamy miast /Bagrationowsk, Pionersk/
- o ograniczenia w ruchu przygranicznym do swobodnego poruszania się

Szanse

- o wzrost zainteresowania inwestorów i turystów Obwodem Kaliningradzkim
- o budowa infrastruktury morskiej z kompleksem sanatoriów i hoteli
- o uruchomienie Informacji Turystycznej
- o rozwój współpracy transgranicznej

Zagrożenia

- o wzrost bezrobocia

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

- trudności wizowe
- polityka na szczeblu centralnym

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

8. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Przygotowywanie strategii rozwoju miasta oraz obszarów przygranicznych jest zadaniem nie lada skomplikowanym. Powodów takiego stanu rzeczy jest kilka. Do tych najważniejszych można zaliczyć:

- ✓ ograniczone możliwości samorządu miejskiego w zakresie finansowania inwestycji stricte turystycznych
- ✓ wybranie metody pozwalającej na równe traktowanie wszystkich podmiotów z branży turystycznej szczególnie jeśli chodzi o te firmy które znajdują się na obrzeżach miasta i teoretycznie nie należą już do Bartoszyc, a praktycznie są z nimi związane.

Z tego też powodu założone cele strategiczne i operacyjne są tak skonstruowane aby zapewnić równy dostęp do proponowanych zadań wszystkim zainteresowanym bez względu na to czy ich firmy są zlokalizowane w Bartoszycach czy też w innych miejscowościach powiatu bartoszyckiego.

Wynikiem takiego podejścia jest:

Cel strategiczny – rozwój turystyki w regionie transgranicznym Bartoszyck, Bagrationowska i Pionierska.

Aby osiągnąć cel strategiczny wypracowano 3 cele operacyjne w ramach których zaproponowano 12 działań, których efektem będą rezultaty pozytywnie wpływające na ogólny rozwój miasta i okolic ze szczególnym uwzględnieniem branży turystycznej.

Cel operacyjny 1 – ROZWÓJ INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

1. mapa turystyczna
2. przewodnik turystyczny
3. oznakowanie szlaków turystycznych, dróg, obiektów
4. rozwój kadr pracujących w IT
5. stworzenie Lokalnej Organizacji Turystycznej /LOT/

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Cel operacyjny 2 – PROMOCJA TURYSTYCZNA MIASTA

1. opracowanie produktu turystycznego udział w targach turystycznych – należy przygotować plan udziału w tego typu imprezach
2. opracowanie filmu promującego Bartoszyce

Cel operacyjny 3 – ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I GASTRONOMICZNEJ

1. budowa centrum wystawienniczo – sportowego
2. budowa krytej pływalni
3. renowacja i adaptacja bramy lidzbarskiej na potrzeby muzeum regionalnego
4. stworzenie ulg i preferencji dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą w branży turystycznej

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

9. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z CELÓW OPERACYJNYCH

Cel 1 – Rozwój informacji turystycznej

Nazwa zadania (1,2,3)	MAPA I PRZEWODNIK TURYSTYCZNY WYTYCZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH, DRÓG, OBIEKTÓW I SZLAKÓW KAJAKOWYCH		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	ROZWÓJ INFORMACJI TURYSTYCZNEJ	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Aby rozpocząć jakiegokolwiek zadania związane z promowaniem miasta i jego walorów turystycznych, historycznych i innych należy rozpocząć od elementarnych działań do których możemy zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, dróg, obiektów, szlaków kajakowych • opracowanie i wydanie mapy z przewodnikiem turystycznym. <p>Działania te nie są skomplikowane w swoim rodzaju. Wymagają jednak zebrania ogólnie dostępnej informacji a następnie przetworzenia jej i przelania na odpowiednie nośniki informacji. W tym przypadku można wykorzystać firmy zajmujące się na co dzień realizacją podobnych zadań lub wykorzystać własne zasoby do opracowania dokumentacji, a zlecić jedynie wykonawstwo poszczególnych podpunktów tego zadania.</p> <p>Realizacja tego zadania powinna się rozpocząć od nawiązania partnerstwa z ościennymi gminami oraz starostwem bartoszyckim tak aby nie była to propozycja zamknięta jedynie do granic administracyjnych miasta Bartoszyce. Tylko współdziałanie w tym zakresie może zagwarantować produkt turystycznym który</p>		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	<p>zainteresuje potencjalnych odwiedzających zarówno z kraju jak i z zagranicy.</p> <p>Najbardziej pożądanym byłoby opracowanie przewodników zawierających treści historyczne, atrakcje turystyczne, przyrodnicze, geologiczne /belemnity/, a także opisanie legend, które mogą posłużyć jako inspiracja do wykreowania produktu turystycznego.</p> <p>Mapa powinna być produktem użytecznym, tak aby można ją było wykorzystywać w samochodzie, na rowerze oraz w czasie wędrowek pieszych. Z uwagi na ogromną popularność Internetu i szeroki dostęp do tegoż poprzez telefony komórkowe sugeruje się stworzenie mapy interaktywnej z wykorzystaniem urządzeń GPS. Taka mapa pozwoli miłośnikom aktywnej turystyki poruszać się swobodnie w terenie. Miasto zyska produkt, który może przyciągnąć nie tylko turystów ale również miłośników gier strategicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technik i możliwości komputerów i urządzeń GPS.</p> <p>Dzisiejsza sytuacja Polski w kontekście dostępności do różnorodnych form dofinansowania daje rozwiązania, które mogą znaleźć zastosowanie w tym konkretnym zadaniu. W tym celu miasto powinno rozpocząć powinno nawiązać współpracę, np. z organizacją pozarządową i wspólnie złożyć wniosek aplikacyjny na to zadanie.</p>
<p>Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania</p>	<p>Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego, Gminne Centrum Informacji i Wydział Techniczno Inwestycyjny, a w momencie utworzenia Lokalnej Organizacji Turystycznej również i ona</p> <p>Bartoszycki Ośrodek Sportu i Rekreacji</p>
<p>Szacunkowy koszt wdrożenia</p>	<p>250.000,00 zł.</p>

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Nazwa zadania (4)	ROZWÓJ KADR PRACUJĄCYCH W BRANŻY TURYSTYCZNEJ		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	ROZWÓJ INFORMACJI TURYSTYCZNEJ	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>W każdym przedsiębiorstwie, urzędzie, organizacji pozarządowej czy innej służbie najważniejszym czynnikiem jest człowiek. Pracownik dobrze wykształcony, lojalny, dobrze opłacany jest dla każdej firmy jej największą wartością.</p> <p>Dotychczasowy model edukacji zakładał ukończenie szkoły średniej bądź studiów w danym kierunku i podjęcie pracy. Niestety życie mocno zweryfikowało ten model nakłaniając absolwentów tychże szkół do edukacji w różnych dziedzinach życia. Takie podejście pozwala zajmować się różnymi zawodami i w konsekwencji umożliwia swobodną egzystencję.</p> <p>Polski system oświatowy nie nadąża nad licznymi przemianami zachodzącymi na rynku pracy. Ewidentnym tego przykładem jest właśnie turystyka, branża rozwijająca się bodaj najdynamiczniej ale borykająca się z niedoskonałościami kadry, tej średniego ale i tej wyższego szczebla również.</p> <p>Na szczęście po przystąpieniu do Unii Europejskiej Polska zyskała nie tylko środki na rozwój szeroko rozumianej infrastruktury ale przede wszystkim na rozwój kadr w regionach, zdobywanie nowych zawodów, podnoszenie bądź zmianę kwalifikacji i wiele innych programów inwestujących w rodzimą kadrę.</p>		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	W tym należy upatrywać szansę rozwoju turystyki i wzmocnienia jej potencjału kadrowego. Korzystając choćby z najbardziej popularnego programu jakim jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki można „wypożyczyć” hotele, pensjonaty i inne obiekty turystyczne w doskonale przygotowaną kadre.
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania	Gminne Centrum Informacji
Szacunkowy koszt wdrożenia	Bezpłatnie, należy wykorzystać potencjał osób pracujących w Gminnym Centrum Informacji bądź nawiązać kontakt z instytucjami zajmującymi się pozyskiwaniem środków z tego właśnie programu.

Nazwa zadania (5)	STWORZENIE LOKALNEJ ORGANIZACJI TURYSTYCZNEJ		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	ROZWÓJ INFORMACJI TURYSTYCZNEJ	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Realizacja tego zadania powinna dokonać rewolucji w sposobie myślenia lokalnych przedsiębiorców z branży turystycznej, zmienić ich podejście do realizacji wspólnych przedsięwzięć dzięki którym Bartoszyce będą odwiedzane przez większą liczbę turystów.</p> <p>Badania i statystyki dowodzą, że lokalne organizacje turystyczne są doskonałym sposobem na uporządkowanie działań pro turystycznych i przy dobrej organizacji dają gwarancje na sukces w branży.</p> <p>Lokalne Organizacje Turystyczne /LOT/ obecnie działają na zasadzie stowarzyszeń zainteresowanych podmiotów, osób fizycznych, firm czy</p>		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

też samorządów bądź innych organizacji pozarządowych.

Ich funkcjonowanie oparte jest na podstawie:

- ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r., Nr 79 poz. 855 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz. U. z 1999 r., Nr 62 poz. 689 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz.1591 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r., nr 142, poz. 1592 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 r., Nr 96, poz. 873) oraz statutu.

Przygotowanie gruntu pod działalność LOT-u jest bardzo proste, wymaga jednak sporo pracy organizacyjnej i lobbystycznej tak aby już na etapie organizacji stowarzyszenia informować o jego korzyściach. Warto w tym konkretnym przypadku skorzystać z podpatrzenia miast, które proces ten mają już za sobą.

LOT powinna stać się odrębnym podmiotem pozarządowym z możliwością prowadzenia działalności gospodarczej. Rola samorządu miejskiego Bartoszyca w tym zakresie jest ogromna. Miasto dzisiaj dysponuje infrastrukturą, którą można wykorzystać na przyszłą bazę LOT-u. Obiektem tym może być siedziba Gminnego Centrum Informacji i przy odrobinie dobrej woli można przekształcić GCI wraz z pracownikami w LOT.

Utworzenie LOT-u to również szansa na promocję współpracy transgranicznej, szczególnie w sektorze turystycznym. Wspólne wystawy targowe, po jednej i po drugiej stronie granicy powinny

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	otworzyć Bartoszycom drogę do pozyskania większej liczby turystów, tych zza wschodniej granicy.
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania	Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego, Wydział Spraw Organizacyjnych oraz Gminne Centrum Informacji
Szacunkowy koszt wdrożenia	Koszty organizacji spotkań, ok. 5 tys. zł.

Cel 2 – Promocja turystyczna miasta

Nazwa zadania (1,3)	OPRACOWANIE PRODUKTU TURYSTYCZNEGO ORAZ FILMU PROMUJĄCEGO BARTOSZYCE		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	PROMOCJA TURYSTYCZNA MIASTA	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Główny problem jaki napotkano trakcie spotkań z Zespołem Roboczym była informacja, że Bartoszyce są miastem mało identyfikowalnym w Polsce i w Obwodzie Kaliningradzkim. Obywatele Federacji Rosyjskiej przekraczający granicę w Bezledach na pytanie z czym kojarzą im się Bartoszyce odpowiadają, że z Bezledami właśnie. Taki stan rzeczy to wynik braku tzw. „produktu turystycznego”. To właśnie produkt powinien być magnesem przyciągającym turystów i innych ciekawych dobrej rozrywki, odpoczynku czy może zakupów. Mrągowo ma country, Lidzbark Warmiński – kabarety, Ostróda – reggae, a Bartoszyce? No właśnie brakuje tego języczka uwagi.</p> <p>Bazując na materiałach wypracowanych a trakcie spotkań Grupy Roboczej koniecznym staje się opracowanie produktu turystycznego, który na stałe wpisze się w życie i wizerunek Bartoszyce. Spośród</p>		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	<p>koncepcji, które pojawiały się na spotkaniach można wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> o festiwal muzyki techno o festiwal wódki i kuchni pogranicza /nazwa nie oznacza akceptacji powszechnego nadużywania alkoholu, będzie raczej elementem kontrowersyjnym, który ściągnie wielu turystów/ o produktem mogą być również belemnity, tzw. pioruny, a hasło „BELEMNITY DAJĄ SZCZĘŚCIE I PROFITY” może stać się hasłem Bartoszcyc o festiwal mleka i miodu. <p>Jak widać propozycje już są kolejny ruch leży w rękach osób odpowiedzialnych za promocję miasta. Mając do dyspozycji powyższe propozycje wybór produktu, który na stałe zakorzeni się w Bartoszczech nie wydaje się trudny</p> <p>Kolejnym elementem uzupełniającym powyższe zadanie jest przygotowanie profesjonalnego filmu o Bartoszczech i jego okolicach. Czas trwania nie powinien być dłuższy niż 20 – 25 minut, jego emisja powinna odbywać się na imprezach targowych, krajowych i zagranicznych. Warto w tym miejscu pamiętać aby film był co najmniej 2 języczny /polski i angielski/. Optymalnym rozwiązaniem byłaby produkcja również w językach rosyjskim i niemieckim.</p> <p>Film posłużyć również powinien jakowego rodzaju clip muzyczny, który bezpłatnie można dystrybuować za pomocą sieci Internet i portalu Sou Tube.</p> <p>Realizacja powyższego zadania powinna się odbyć częściowo w tym roku /film/, a kulminacja, np. festiwal w wakacje roku 2010.</p>
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania	Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego
Szacunkowy	70.000,00 zł. /film – 20 tys., festiwal ok. 50 tys./

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

koszt wdrożenia	
-----------------	--

Nazwa zadania (2)	OPRACOWANIE PLANU UDZIAŁU W TARGACH TURYSTYCZNYCH ORAZ JEGO REALIZACJA		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	PROMOCJA TURYSTYCZNA MIASTA	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Zadanie to praktycznie sprowadza się do skorelowania działań firm operujących w sektorze turystycznym, innych samorządów promujących się na różnego typu imprezach targowych i w ten sposób ułożenia harmonogramu uczestnictwa w targach.</p> <p>Zadanie to powinno rozpocząć się jesienią 2009 tak aby możliwy był udział w targach promujących już imprezy w roku 2010.</p> <p>Doskonałym rozwiązaniem byłoby aby rolę organizatora wyjazdów targowych przejęła Lokalna Organizacja Turystyczna.</p> <p>Plan udział w targach należy tworzyć każdego roku analizując wyniki jakie uzyskał sektor turystyczny dzięki wyjazdom z lat poprzednich.</p>		
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania	Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego i Gminne Centrum Informacji		
Szacunkowy	Przy dobrej organizacji i koordynacji wydatek nie powinien być wyższy		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

koszt wdrożenia	niż 30.000,00 zł./rok
-----------------	-----------------------

Cel 3 – Rozwój infrastruktury turystycznej, gastronomicznej i drogowej

Nazwa zadania	BUDOWA CENTRUM WYSTAWIENNICZO – SPORTOWEGO		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, GASTRONOMICZNEJ I DROGOWEJ	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>W Bartoszycach brakuje miejsca gdzie można organizować imprezy sportowe, wystawiennicze, konferencyjne. W mieście, które aspiruje do miana lidera w kontaktach z Federacją Rosyjską – Obwodem Kaliningradzkim konieczne i zasadne wydaje się wybudowanie tego typu centrum.</p> <p>Dzięki takiej inwestycji rola Bartoszyca w kontaktach międzynarodowych umocni się i zagwarantuje lokalnym władzom praktyczną wyłączność na organizację różnego typu imprez międzynarodowych. Dzięki temu zmniejszą się koszty dojazdów gości zagranicznych, wzrosną przychody branży turystycznej, gastronomicznej oraz samo miasto zacznie być coraz mocniej rozpoznawalne.</p> <p>Oczywiście tego typu inwestycja do najtańszych nie należy. Jednak korzyści jakie osiągnie miasto i jego mieszkańcy są nie do opisania. Finansowanie powinno odbywać się z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury działanie 2.1.3. Termin realizacji to grudzień 2010.</p>		
Jednostka	Wydział Techniczno – Inwestycyjny		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

odpowiedzialna za wdrożenie zadania	
Szacunkowy koszt wdrożenia	30 mln zł. – dofinansowanie 15 mln

Nazwa zadania	BUDOWA KRYTEJ PŁYWALNI		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, GASTRONOMICZNEJ I DROGOWEJ	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Podobnie jak inwestycja w Centrum Wystawienniczo – Sportowe tak i budowa krytej pływalni jest szansą Bartoszyc na wydłużenie sezonu turystycznego w mieście i okolicach.</p> <p>Dane statystyczne są nieubłagane. Bartoszyce plasują się na ostatnich pozycjach w liczbie odwiedzających turystów. Powodów takie stanu rzeczy jest wiele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak atrakcji - słaba infrastruktura hotelowa i gastronomiczna - brak centrum handlowego - kłopot z odpoczynkiem gdy nie ma pogody 		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	<p>Jest wiele przykładów, że budowa basenu z atrakcjami skutecznie zachęca turystów do odwiedzenia miasta, choćby i na krótki, 1 – dniowy wyjazd.</p> <p>To z kolei powinno przełożyć się na „pozostawianie” pieniędzy w Bartoszycach w sklepach czy istniejących obiektach gastronomicznych</p> <p>Budowa krytej pływalni to też inwestycja w mieszkańców Bartoszczy, szczególnie tych młodych. Inwestycja w ich zdrowie i kondycję fizyczną, a także zachęcenie do pozostania w mieście w którym mają perspektywy rozwoju. Taka strategia władz powinna być argumentem na tak aby zostać w Bartoszycach.</p> <p>Również i w tym przypadku miasto dysponuje dokumentacją techniczną umożliwiającą rozpoczęcie inwestycji. Problem jest jak zwykle jeden, brak wystarczających środków finansowych pozwalających na samodzielne sfinansowanie inwestycji. Pomocne powinny okazać się środki zewnętrzne z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury, działanie 2.1.3. Termin realizacji do końca grudnia 2010</p>
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania	Wydział Techniczno - Inwestycyjny
Szacunkowy koszt wdrożenia	22 mln zł. – dofinansowanie 11 mln zł.

Nazwa zadania	RENOWACJA I ADAPTACJA BRAMY LIDZBARSKIEJ NA POTRZEBY MUZEUM REGIONALNEGO		
Zadanie w	ROZWÓJ	Zadanie	ROZWÓJ TURYSTYKI W

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

ramach celu operacyjnego	INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, GASTRONOMICZNEJ I DROGOWEJ	prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Wielokulturowość Ziemi Bartoszyckiej jest motorem do utworzenia obiektu muzealnego pełniącego rolę promotora i propagatora wartości kulturowych kultywowanych od pokoleń przez mniejszości narodowe skupione w Bartoszycach. Od wieków wielokulturowość mieszkańców ziemi Bartoszyckiej jest wypadkową mozaik narodowościowych ludności zamieszkującej te tereny.</p> <p>Dorobek osiągnięć jak również materialne przykłady odmienności tych kultur na ziemi Bartoszyckiej winny mieć odpowiednie warunki do prezentacji w ramach szeroko pojętej infrastruktury, która pozwoliłaby nam na bardziej efektywne promowanie naszej wielokulturowości i otwartości na kultury naszych bezpośrednich i bardziej odległych sąsiadów, władze miasta zamierzają w pierwszym etapie dokonać rozbudowy i modernizacji Bartoszyckiego Domu Kultury oraz uruchomienia w Bramie Lidzbarskiej Muzeum Ziemi Bartoszyckiej. Integracja społeczności w ramach ich odmienności kulturowych i narodowościowych jest niewątpliwie naszym sukcesem, a jej rozwijanie i umacnianie posłuży innym społecznościom na wzór godny do naśladowania. Poprawienie i wzbogacenie bazy do tej integracji pozwoli nam wzbogacić i zintensyfikować działania w tym zakresie. Kultywowanie tradycji naszych przodków w promowaniu odrębności innych kultur jest bez wątpienia doskonałą lekcją tolerancji dla młodych pokoleń Bartoszczan.</p> <p>W realizacji tego zadania pomocnym okaże się również niemiecki partner – miasto Nienburg, które już teraz wyraziło chęć wzbogacenia Muzeum o eksponaty.</p> <p>Miasto dysponuje odpowiednią dokumentacją techniczną potrzebną do</p>		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	<p>realizacji powyższego zadania.</p> <p>Z uwagi na skomplikowany charakter i dość duże wydatki z tym związane zadanie mogłoby być zakończone na koniec okresu objętego dokumentem strategicznym.</p>
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania	Wydział Techniczno - Inwestycyjny
Szacunkowy koszt wdrożenia	1,2 mln zł wraz z wyposażeniem

Nazwa zadania	STWORZENIE ULG I PREFERENCJI DLA OSÓB ROZPOCZYNAJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ W BRANŻY TURYSTYCZNEJ		
Zadanie w ramach celu operacyjnego	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, GASTRONOMICZNEJ I DROGOWEJ	Zadanie prowadzi do osiągnięcia celu strategicznego:	ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE TRANSGRANICZNYM BARTOSZYCE, BAGRATIONOWSK, PIONERSK
Opis zadania	<p>Aby zdobywać nowych klientów, gości odwiedzających Bartoszyce nie wystarczy pielęgnować tylko tego co jest. Należy przede wszystkim zadbać o kolejne inwestycje o kolejnych inwestorów.</p> <p>W tym przypadku niebagatelną rolę odgrywa samorząd miejski, który dzięki zastosowaniu ulg i preferencji powinien zachęcić potencjalnych inwestorów do inwestowania w Bartoszycach.</p> <p>Warto więc stworzyć mechanizm ulg dla nowopowstałych firm, nie tylko w branży turystycznej, a jeśli takie zapisy są znowelizować je i</p>		

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

	<p>upublicznić tak aby miasto zyskało miano przychylnego dla rozwoju biznesu. Powyższy mechanizm oczywiście spowoduje zmniejszenie wpływów do budżetu miejskiego a tego jak wiadomo żaden samorząd nie lubi bowiem ogranicza mu to inwestycje własne.</p> <p>Można więc zaproponować inwestorom szereg udogodnień, które na dobrą sprawę nie obciążą budżetu miasta. Do tych działań zaliczyć można:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ bezpłatną promocję na stronach www miasta + promocję w folderach i periodykach inwestycyjnych ○ organizację forum inicjatyw lokalnych i promowanie tam „swoich” firm ○ promowanie dobrych praktyk biznesowych na targach turystycznych w pierwszym roku działalności firmy ○ stworzenie listy obiektów polecanych przez LOT. <p>Koniecznym więc staje się zdiagnozowanie potrzeb potencjalnych inwestorów, a następnie ich opracowanie, wdrożenie i co najważniejsze upublicznienie.</p>
<p>Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie zadania</p>	<p>Wydział Rozwoju Lokalnego, Lokalna Organizacja Turystyczna</p>
<p>Szacunkowy koszt wdrożenia</p>	<p>Trudny do oszacowania jeśli chodzi o ulgi związane z niepłaceniem podatków; promocja innymi metodami to wydatek rzędu 5 - 6 tys. zł. rocznie</p>

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

10. MONITORING

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji działań wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia Rozwoju Turystyki Transgranicznej Miasta Bartoszyce na lata 2009 – 2014 wskazuje mocne strony i możliwości ich wykorzystania i rozwoju, ale także słabe strony – wskazując rozwiązania pozwalające je zniwelować. Strategia jest podstawowym i niezbędnym dokumentem w procesie planowania i prognozowania kierunków rozwoju na różnych szczeblach, systematyzując wiedzę na temat danego obszaru, którego dotyczy, ale również wskazuje jego mocne strony i szanse, identyfikuje problemy i zagrożenia, określa cele oraz metody.

Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie objętym strategią. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Obowiązek monitorowania realizacji działania posiada podmiot przyjmujący strategię.

Nadzór nad postępami w realizacji Strategii powinien być prowadzony przez najważniejsze osoby

w Urzędzie Miejskim w Bartoszycach, w tym Burmistrza, Sekretarza i Skarbnika, który szczególnie dbać będzie o możliwości finansowe w wykonaniu poszczególnych zadań.

Oczywiście nikt z wymienionych powyżej osób nie powinien zajmować się szczegółową realizacją zadań ale dobrą praktyką byłoby powołanie Społecznego Zespołu Monitorującego,

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

który w systemie ciągłym prowadziłby monitoring Jednostek Odpowiedzialnych za wdrożenie danego zadania, a wymienionych w poszczególnych kartach zadań.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji zadań operacyjnych, ma zespół współpracujący przy opracowywaniu strategii.

Zakłada się, że komitet ten z chwilą przyjęcia strategii przez Radę Miejską przerodzi się w Społeczny Zespół Monitorujący. Jego główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji strategii oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Należy także podkreślić ogromną rolę lokalnych mediów w kontrolowaniu i pobudzaniu jednostek odpowiedzialnych za realizację strategii. Warte rozważenia wydaje się włączenie do Społecznego Zespołu Monitorującego przedstawicieli lokalnej prasy i innych mediów. W ten sposób, społeczność lokalna będzie miała kontrolę nad postępami wdrażania strategii. Jest to jeden z najważniejszych elementów całego planu działania. Należy pamiętać, iż strategię rozwoju nie dzielą się na dobre i złe lecz na realizowane i nie realizowane. System monitoringu ma na celu sprawienie, aby Strategia Rozwoju Turystyki była tą realizowaną.

Kolejnym ważnym elementem jest upublicznienie strategii i powszechne identyfikowanie się z zapisami w niej zawartymi. Warto aby i społeczność lokalna i potencjalni inwestorzy i ci prowadzący już działalność gospodarczą wiedzieli jakie są zamierzenia lokalnych władz i w jakich kierunkach polityka promocji i rozwoju turystyki zmierza.

Spełnienie powyższych warunków da podstawy do pełnej realizacji zadań wymienionych w tym dokumencie, Państwu satysfakcję, a mieszkańcom zadowolenie z życia w mieście, które rozwija się i zapewnia swoim mieszkańcom komfort, bezpieczeństwo i trochę radości.

Finansowanie wdrażania Strategii

Do głównych źródeł finansowania zadań w strategii należy zaliczyć:

- Budżet gminy,
- Środki z funduszy Unii Europejskiej (EFRR),

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

- Fundusze celowe,
- Środki podmiotów prywatnych.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

PODSUMOWANIE

Realizacja założeń Strategii przyczyni się do rozwoju ruchu turystycznego, który w dalszej perspektywie będzie stymulował rozwój gospodarczy oraz zmniejszenie bezrobocia. Pozwoli na wykorzystanie szans rozwoju współpracujących miast, zlikwiduje ich słabości, stworzy nowe i dodatkowe możliwości zatrudnienia, przyczyni się do utrzymania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, udoskonali jakość i zwiększy ilość obiektów turystycznych, a także usług i poprawi infrastrukturę.

Osiągnięcie celów założonych w Strategii pozwoli na rozwiązanie problemów i barier w rozwoju turystyki transgranicznej między Bartoszcami, a Obwodem Kaliningradzkim. Podjęte działania pozwolą na wydłużenie sezonu turystycznego, który nie będzie obejmował już tylko sezonu letniego. Powstaną periodyki turystyczne, w tym mapy, przewodniki, opisy szlaków wodnych i innych atrakcji, które pozwolą na lepsze poznanie Bartoszc dla zagranicznych turystów. Realizacja założeń Strategii przyczyni się do wzrostu identyfikacji Bartoszc najpierw we współpracujących miastach Bagrationowska i Pionierska, zaś w dalszej perspektywie w całym Obwodzie Kaliningradzkim.

Realizacja celów założonych w Strategii pozwoli na wykorzystanie mocnych stron dotychczasowej współpracy, a więc położenia współpracujących miast przy granicy, uwarunkowań przyrodniczych i historycznych. A przede wszystkim pozwoli na przezwyciężenie barier zarówno po stronie polskiej jak i rosyjskiej. Podjęte działania przyczynią się do wzrostu wiedzy mieszkańców współpracujących miast na temat wzajemnych uwarunkowań historycznych i kulturalnych. Aktywne działania i trwałe rezultaty mogą stać się zachętą dla władz i ludności po stronie polskiej i rosyjskiej do dalszej współpracy.

W dalszej perspektywie stała i przemyślana współpraca transgraniczna przyczyni się do łagodzenia negatywnych skutków istnienia granic, przezwyciężania skutków peryferyjnego położenia regionów przygranicznych i polepszania warunków życia ludności tam osiadłej. Co niezwykle ważne współpraca taka zapewni zapewnienie dobrosąsiedzkich stosunków ze społecznościami państw sąsiadujących ze sobą, pozwoli na przezwyciężanie stereotypów.